

KROPPEDAL

Museum for Astronomi • Nyere tid • Arkæologi

Enhed for Lovpligtigt Arbejde

Bygherrerapport om de arkæologiske undersøgelser
ved Teknologisk Institut, TAK 1404 Højvanggård.

Kroppedal, Museum for Astronomi • Nyere tid • Arkæologi

Kroppedals Allé 3, 2630 Taastrup

Tlf.: 43 30 30 00, Fax: 43 30 30 03, E-mail: kontakt@kroppedal.dk

www.kroppedal.dk

august 2008

Rapport nr. 35

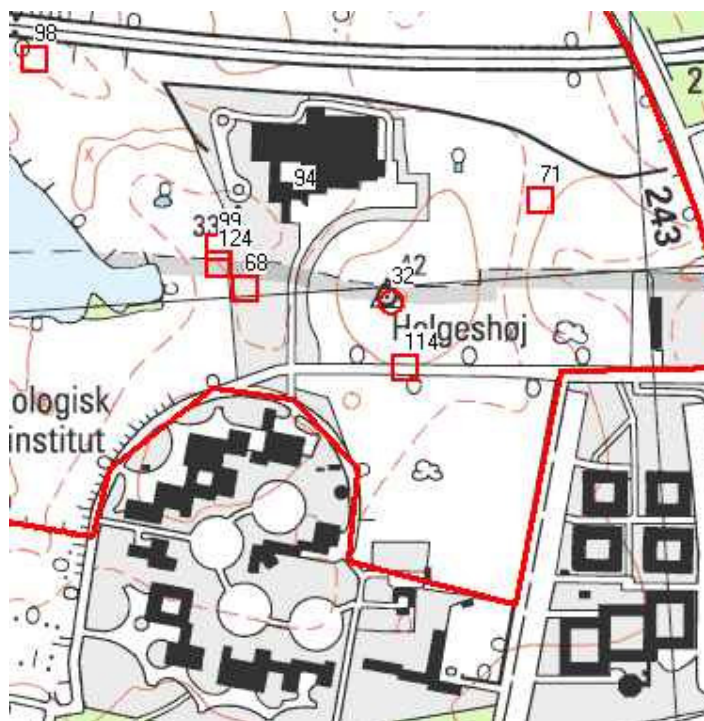
Bygherrerapport

Indledning.....	2
Undersøgelsens forhistorie	2
Udgravningsmetode.....	5
Undersøgelsens resultater	5
De kulturhistoriske perioder	6
Udgravningens data	8
Tidstavle.....	10

Indledning

Nærværende rapport dækker den arkæologiske udgravning som blev foretaget 14. – 15. juli 2008. Det udgravede areal ejes af Teknologisk Institut, som finansierede udgravningen. Budgettet for udgravningen blev godkendt af Kulturarvsstyrelsen den 30. juni 2008. Museet på Kroppedal, Enhed for Lovpligtigt Arbejde, varetog undersøgelsen, som det arkæologiske ansvarsmuseum for Høje Tåstrup Kommune, og originaldokumentation samt oldsager opbevares på museet.

Forud for opførelsen af tre Energyflexhuse anmodede Teknologisk Institut om en udtalelse vedrørende risikoen for at støde på jordfaste fortidsminder. Arealet er beliggende syd for den fredede gravhøj Helgeshøj (sb. 32). Kroppedal Museum har udført flere væsentlige arkæologiske udgravninger på den modsatte side af Helgeshøj Allé (sb. 020207- 68, sb. 020211-71, sb. 020211-102, sb. 020207-114 og sb. 020207-124) og området er udpeget som nationalt kulturarvsareal.

Copyright © Kort & Matrikelstyrelsen

Undersøgelsens forhistorie

Nationale kulturarvsarealer er særligt bevaringsværdige arkæologiske lokaliteter af national betydning. Endvidere fik Søllerød Museum i 1987 indleveret flintgenstande og en tenvægt, der var fundet af gartnere under opførelsen af Teknologisk Instituts eksisterende bygninger.

Museet havde på denne baggrund

begrundet mistanke om, at der kunne være væsentlige arkæologiske fortidsminder på arealet, hvorfor en forundersøgelse blev anbefalet. Prøveundersøgelsen af de 4.700 m² fandt sted den 30. maj 2008 og resulterede i en anbefaling af en egentlig udgravning af en opfyldt lavning indeholdende oldtidskeramik og flintafslag.

Udgravningsmetode

Indledningsvis blev lavningen fladeskovlet. Jorden var meget udtørret, og det var svært at konstatere de anlægsgrenser, der var registreret ved prøveundersøgelsen. Der blev anlagt 5 vertikale snit, der tilsammen afslørede, at der var tale om én stor lavning, bestående af områder med opfyldninger af lettere skiftende karakterer, der var svære at udskille fra hinanden. Alle profiler blev tegnet på tegneplast i forholdet 1:20.

Alle fund blev hjemtaget. Enkelte snit blev fotograferet og der blev desuden taget oversigtsfotos.

Ved den arkæologiske undersøgelse, blev fremdraget genstande, der kunne dokumentere, at der er blevet fremstillet flintredskaber og deponeret husholdningsaffald på stedet på et tidspunkt i bondestenalderen (3.900 – 1.700 f. Kr.) eller bronzealderen (1.700 – 500 f. Kr.).

Undersøgelsens resultater

Den opfyldte lavning er påtruffet på grænsen til et endnu ubebygget areal i et industrikvarter, der kan forventes at skulle bebygges i fremtiden. Tilstedeværelsen af keramik og flintafslag er en indikator for, at der har været bebyggelse i nærheden og eftersom denne bebyggelse ikke blev dokumenteret syd for, må man formode, at den har ligget længere mod nord på det endnu uundersøgte areal, nær Helgeshøj Allé.

De kulturhistoriske perioder

BONDESTENALDER

(3.900 – 1.700 f. Kr)

Agerbrugskulturene er samfund, hvor man som et væsentligt element ernærer sig gennem korndyrkning og husdyrhold. Det betyder, at man i større udstrækning bliver bofast inden for et nærområde, og kun lejlighedsvis gør udflugter væk f. eks for at udnytte sæsonbetonede jagt- eller fiskeriressourcer. Agerbruget opstår i nærorienten ca 9000 f. Kr, og breder sig herefter op gennem Europa. Omkring 4000 f. Kr. når agerbruget til Danmark, hvor man kan spore en kulturændring væk fra jæger- og samlersamfundet. Skiftet har dog ikke været så dramatisk i første omgang. I de første 1000 år har husdyrhold og korndyrkning blot været et supplement til husholdningen, og man har i stor udstrækning stadigvæk benyttet sig af de naturlige ressourcer i form af jagt, fiskeri og indsamling. Af husdyr har man primært hold svin, kvæg, får og geder. Tamkvæget og -svinet, som har sine rødder i uroksen og vildsvinet, synes ikke at være et resultat

af en lokal domæstiering, men er indført sydfra. Hesten kommer til senere i perioden. Gennem hele bondestenalderen ofres økser og lerkar i moserne og søerne.

Første halvdel af den danske bondestenalder præges af den såkaldte "Tragtbægerkultur", som er en agerbrugskultur karakteriseret af et keramikinventar med tragtformede halse. Tragtbægerkulturen er opstået i det sydøstlige Europa, hvor man ud over den typiske keramik også har gjort brug af metal i form af kobber. Kulturen findes i forskellige varianter i det meste af Nord- og Mellemeuropa.

BRONZEALDER (1.700 - 500 f. Kr.)

Overgangen til bronzealderens samfund er en glidende proces, der starter allerede 700 år tidligere i den sidste del af bondestenalderen, hvor bronzen er begyndt at komme til Danmark. Metallet importeres fra de rige bronzealderkulturer i Centraleuropa og fra Balkan, og man bliver hurtigt i stand til selv at forarbejde de nye materialer.

Bronzealdersamfundet i Danmark betegnes

ofte som et høvdingedømme i modsætning til stenalderens stammesamfund.

Høvdingen er en overordnet magt, og hans position synes at være af mere eller mindre arvelig karakter. Men hvor man i andre bronzealdersamfund specialiserer sin produktion på de enkelte gårde, hvorefter høvdingen står for den videre fordeling, synes de enkelte familier her i Danmark at have deres egne gårde med en selvstændig produktion, der gør dem selvforsynende.

Høvdingen kontrollerer og fordele bronzen, som han skaffer gennem sin rigdom og handelskontakt med omverdenen.

Støbeteknikken er et specialiseret erhverv, som ofte er tilknyttet specielt rige pladser.

Bronzealderkulturen, i den form vi ser i Danmark, breder sig fra det nordlige Tyskland op til Mellemsverige og det sydlige Norge.

Familierne bosætter sig på enkeltliggende gårde, som består af et træbygget langhus med tilhørende udhuse. Familierne har deres eget husdyrhold, som kan ses ved at man i langhusene indretter den ene ende af huset til stald. De foretrukne kornarter man har dyrket er emmer, nøgenbyg og hvede.

Bronzealderen er en periode, hvor kulten er meget synlig for eftertiden, da man i modsætning til andre perioder har efterladt sig et stort billedmateriale i form af helleristningerne i Sverige og Norge, som er tegninger hugget ind i klippen der formodentlig viser de kultiske handlinger. I Danmark genfinder vi mange bronzegenstande, som svarer til de genstande, vi ser afbillede på helleristningerne og i Yngre Bronzealder findes der et rigt billedmateriale indgraveret på mændenes rageknive, der kan tolkes som en fortælling om bronzealdermenneskets religiøse verdensforståelse. I det hele taget synes bronzealderens religiøse forestillinger at være indarbejdet i det meste af, hvad man normalt ville betegne som almindelig dekoration, hvis de stod alene, men som i virkeligheden sammenholdt med de mange billeder og genstande bliver til symboler for religionen. Således er solen, hesten og båden vigtige elementer i hele bronzealdermenneskets livsopfattelse.

Udgravningens data

Ansvarsmuseum: Kroppedal Museum

J.nr. TAK 1404

Kulturarvsstyrelsen: J.nr. 2008-7.24.02/TAK-0007

Stednummer: 020207

Sogn: Høje Tåstrup

Herred: Smørum

Amt: Tidl. Københavns

Ansvarshavende leder: Cand. mag. Mette Brosolat Ohlsen

Beretningsansvarlig: Cand. mag. Mette Brosolat Ohlsen.

Museumsmedhjælper: Stud. mag Lilith Andersen

Fundbearbejdning er foretaget af: Stud. mag Lilith Andersen.

Opmåling med GPS blev foretaget af: Museumstekniker Jan Poulsen.

Bearbejdning af opmålte planer: Museumstekniker Jan Poulsen

TIDSTAVLE

Periode	Underperiode	Kalenderår f./e. Kr.
Middelalder	Senmiddelalder	1536
	Højmiddelalder	1400
	Tidlig middelalder	1200
	Vikingetid	1050
Jernalder	Germansk jernalder	775
	Romersk jernalder	375
	Førromersk jernalder	Kr.fødsel
		500
Bronzealder	Yngre bronzealder	1100
	Ældre bronzealder	1700
Bondestenalder	Sen-neolitisk tid	2400
	Enkeltgravstid	2800
	Mellem-neolitisk tid	3200
	Tidlig-neolitisk tid	3900
Jæger- samlerstenalder	Ertebøllekultur	
		5400
	Kongemosekultur	6800
	Maglemosekultur	
Ældste stenalder / Palæolitikum		9000
	Ahrensburgkultur	10000
	Bronnækultur	11500
	Federmesserkultur	12000
	Hamburgkultur	

